

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรู้คู่คุณธรรมเป็นอุดมการณ์ของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ก็เช่นกัน การจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพพยาบาล พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลทุกระดับ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการบริการพยาบาลในสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในการให้บริการพยาบาลนั้น พยาบาลต้องใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีทางการพยาบาล กระบวนการพยาบาล และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาสุขภาพให้กับผู้รับบริการ (สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข, 2538) พยาบาลวิชาชีพจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานระดับวิชาชีพและต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2530 : 1) เพราะลักษณะการปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีจิตใจลึกลับซับซ้อนละเอียดอ่อนและมีความต้องการที่มีลักษณะเฉพาะของตนที่ไม่เหมือนกัน ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจึงได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์โดยเฉพาะผู้เจ็บป่วย (Magnussen, 1994 : 9) ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพอันได้แก่ตัวพยาบาลเอง ขาดหลักจริยธรรมย่อมไม่สามารถสร้างความเชื่อถือ ยกย่อง และไว้วางใจให้เกิดขึ้นในจิตใจผู้ป่วยและสังคมได้ การประเมินผลบริการการพยาบาลของสังคมจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานจริยธรรมเป็นสำคัญ นั่นคือ จริยธรรมเป็นสิ่งประกันคุณภาพของวิชาชีพพยาบาล (สิวลี ศิริไล, 2537)

การจัดการศึกษาพยาบาลจึงจำเป็นต้องผลิตพยาบาลให้มีความรู้และจริยธรรมควบคู่กันไป การพัฒนาจริยธรรมให้กับบุคลากรทางการพยาบาล จำเป็นที่ต้องปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพ คือ นักศึกษาพยาบาล เพื่อเตรียมให้เป็นพยาบาลที่สมบูรณ์ เทียบพร้อมทั้งความรู้ด้านวิชาการ ความชำนาญทางเทคนิคทางการพยาบาล และความมีจริยธรรม (วรรณิ์ ชื่นสว่าง และ สุภาณี ช่อนชื่นจิตร, 2536 : 11 ; สิวลี ศิริไล, 2537 : 9) แม้หลักสูตรและปรัชญาการศึกษาพยาบาลมุ่งเสริมสร้างความรู้และคุณธรรมแก่นักศึกษา แต่ลักษณะวิชา หัวข้อการสอนและแนวทางการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติมักจะเป็นเรื่องความรู้เป็นอันดับแรก ส่วนการอบรมด้าน

จริยธรรมอาจมีสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนแต่ไม่ปรากฏเด่นชัด การสอนจริยธรรมในปัจจุบัน 1 รายวิชา ซึ่งไม่เพียงพอที่จะเสริมทักษะทางความรู้ และการปฏิบัติด้าน จริยธรรม (ศรีเกียรติ อนันตสวัสดิ์ , 2540 : 21) เมื่อศึกษาถึงคุณลักษณะทางจริยธรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมหลายด้าน อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ถึงประสงค์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ (ระจิตร นิคมรัตน์ และคณะ , 2530 ; นุชนาฏ ชูรัตน์ และคณะ , 2533) ความซื่อสัตย์ การเคารพในความเป็นมนุษย์ (สุพร พงวราพันธ์ , 2533) ความอดทนเมตตา กรุณา และเสียสละ (ธิติมา จำปรัตน์ , 2533 ; สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข , 2536) และจากผลการวิจัยของเพ็ญพรรณ พิทักษ์สงคราม (2539) พบว่าสถานการณ์เชิงจริยธรรมที่เป็นปัญหาและพบมากที่สุดในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชคือ การเคารพสิทธิของผู้ป่วย ส่วนค่าเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา รังษา (2540) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนักของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างและพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง

แต่ในการที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมจริยธรรมโดยตรงนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ระยะเวลาอันนาน และไม่สามารถที่จะทราบว่าพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อไร จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen , 1980) สรุปได้ว่า การกระทำของมนุษย์ส่วนใหญ่เกิดจากความตั้งใจ ความตั้งใจคือตัวกำหนดการกระทำหรือพฤติกรรม ดังนั้น ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้าเราต้องการที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่จะเกิดขึ้น เมื่อต้องเผชิญหรือตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องรอให้เกิดสถานการณ์ขึ้น สามารถที่จะศึกษาได้จากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมแทน

ค่านิยมได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในฐานะที่ค่านิยมเป็นเครื่องกำหนด ผลักดัน หรือนำทางพฤติกรรมของคนให้โน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง และเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจกระทำการใด ๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคล (สุนทร โคมิน และสนิท สมัครการ , 2522 : 1 ; สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน , 2526 : 322 ; Davis and Aroskar , 1991 : 19) ทั้งนี้เพราะค่านิยมเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือปฏิบัติ และการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิกในสังคม รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือสำหรับแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ต้องมีการเลือกหรือตัดสินใจ (เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ , 2527 : 62) ในวิชาชีพพยาบาลค่านิยมที่ได้รับการปลูกฝังมาและเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการตัดสินใจ คือ ค่านิยมวิชา

ชีพ ซึ่งในการปฏิบัติการพยาบาล ค่านิยมวิชาชีพจะช่วยเป็นแนวทางในการเลือกตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาด้านจริยธรรม (Fry , 1994 : 55) จากการศึกษาของ นันทนา เมฆประสาธ (2534) พบว่า ค่านิยมวิชาชีพ สามารถทำนายพฤติกรรมจริยธรรมได้สอดคล้องกับการวิจัยของ Frisch (1987) ที่พบว่า การสอนวิเคราะห์ค่านิยมในการปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษากลุ่มทดลองมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าค่านิยมวิชาชีพ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมจริยธรรมของบุคคล จากการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรทางพยาบาลศาสตร์พบว่า ทุกสถาบันมีปรัชญา และวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (เขียวลักษณ์บรรจงปฐ และคณะ , 2537) แต่การพัฒนาหลักสูตรจนเป็นรูปธรรมที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีจริยธรรมเพียบพร้อมมีน้อยมาก พบแต่เนื้อหาหลักสูตรทางจริยธรรมที่กระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบและไม่เด่นชัด (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ , 2533) ด้วยเหตุผลที่ค่านิยมมีความสำคัญต่อการแสดงออกถึงพฤติกรรมของบุคคล การเข้าใจค่านิยมจึงเป็นสิ่งแรกที่ต้องพัฒนา เพราะเป็นพื้นฐานการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล การคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และการตัดสินใจทาง จริยธรรม ในการเข้าใจค่านิยมนั้น บุคคลควรค้นพบ รู้จักและเรียนรู้ค่านิยมของตนเองก่อนเรียนรู้สิ่งอื่น วิธีการทำให้ค่านิยมกระจ่าง (Value Clarification) จะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลค้นพบเอกลักษณ์และค่านิยมของตนเอง (Silva and Sorrell , 1990) สามารถตัดสินใจ เลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับตนเอง จากนั้นจะเป็นการเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น และวิธีการหนึ่งที่มีเอื้อในการทำให้นักศึกษาเข้าใจผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความรู้สึกและจิตใจที่อ่อนโยน มีความเมตตา คือ การทำให้นักศึกษาได้อ่านวรรณกรรมเพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจและความรู้สึกของนักศึกษา โดยมหาวิทยาลัยกรีฟฟิธ ในรัฐควีนแลนด์ประเทศออสเตรเลีย ได้นำวิธีนี้มาสอนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พบว่าช่วยกระตุ้นการเรียนรู้และพิจารณาปัญหาแบบใหม่ และช่วยให้ผู้เรียนมีความเมตตาากรณา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลกดีขึ้น (Stowe and Igo , 1996)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลและวิชาชีพการพยาบาล ด้วยความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องพัฒนาและเสริมสร้างจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาพยาบาล ทั้งในและนอกห้องเรียน และดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องในวิชาชีพการพยาบาล จึงได้นำวิธีการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพโดยนำวิธีการทำให้ค่านิยมกระจ่างและการสอนโดยใช้วรรณกรรมเข้ามาใช้ในการพัฒนาความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม โดยในการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพโดยนำวิธีการทำให้ค่านิยมกระจ่าง เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าใจค่านิยมของตนเอง ค่านิยมของผู้อื่นและความแตกต่างระหว่างบุคคล เลือกแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมที่เหมาะสมและดีงาม การสอนโดยใช้วรรณกรรมนั้นทำให้นักศึกษาเห็น

ตัวอย่างและสะท้อนการกระทำที่ชัดเจน ช่วยชัดเจนให้นักศึกษามีจิตใจที่อ่อนโยน เข้าใจผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาล นอกเหนือจากการสอดแทรกในรายวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา อันเป็นการเตรียมพร้อมต่อบทบาทพยาบาลวิชาชีพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ
2. เปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพและกลุ่มที่ศึกษาด้วยตนเอง

แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen, 1980) มีความเชื่อว่า พื้นฐานมนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล และใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่อาจจะเกิดขึ้นกับการกระทำของตน ก่อนตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมหนึ่ง พฤติกรรมส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุม ความตั้งใจกระทำของบุคคลหรือความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ ดังนั้นความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้

การปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรม เป็นการสอนเพื่อสร้างค่านิยมหรือ จริยธรรม ให้เกิดเป็นคุณสมบัตินี้ประจำตัว โดยการสร้างความศรัทธา ความรู้ ความคิด ให้เกิดขึ้นแก่ค่านิยมหรือ จริยธรรมที่ต้องการปลูกฝัง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามค่านิยมหรือจริยธรรมที่ตนได้เลือกถือปฏิบัติ อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป (พนัส หันนาคินทร์, 2526) และการจะปลูกฝังค่านิยมหรือจริยธรรมให้ได้ผลดีนั้น จะต้องจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีการประพฤติตามกฎเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้ (Bandura, 1977) ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อการหล่อหลอมค่านิยมในตัวบุคคล (นาตยา ปิลันธนานนท์, 2526) ค่านิยมเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจกระทำการใด ๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคล (Davis and Aroskar, 1991 : 19)

การทำให้ค่านิยมกระจ่าง จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจค่านิยมของตนเองและค่านิยมของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่น ฝึกการใช้เหตุผล ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้เมื่อเผชิญทางเลือก โดยจะเริ่มจากการที่ผู้เรียนทำความเข้าใจ เรียนรู้ในสิ่งที่ได้รับ ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง พร้อมทั้งเป็นผู้เลือกที่จะปฏิบัติ ในด้านความเชื่อ ทศนิยม พฤติกรรม โดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดการให้มีการขึ้นอย่างเหมาะสมและมีเหตุผล เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองพิจารณา เลือกกระทำหรือปฏิบัติเป็นพฤติกรรมของตน (Raths, Harmin and Simon, 1966 ; รัชพร วิชาวุธ และธีระพร อุวรรณโน, 2525)

การสอนโดยใช้วรรณกรรม เป็นการสอนโดยให้เห็นตัวอย่างจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดมโนภาพชัดเจน โน้มน้าวให้เห็นผลของการกระทำ เป็นการสะท้อนถึงการกระทำ สอดแทรกความคิดและค่านิยมที่พึงงาม โดยส่งผ่านตัวละครของเรื่อง (อัมไพ สุจริตกุล และคณะ, 2525) การให้นักศึกษาพยาบาลอ่านวรรณกรรม จะช่วยในการขัดเกลาจิตใจนักศึกษาให้ รู้สึกมีเมตตา กรุณา เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจโลกดีขึ้น (Stowe and Igo, 1996 ; Reuters, 1996)

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมของบุคคล เป็นผลมาจากค่านิยมอันเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งวิธีการทำให้ค่านิยมกระจ่างและการสอนโดยใช้วรรณกรรม เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดีในการทำความเข้าใจค่านิยมของตน และผู้อื่น ขัดเกลาจิตใจให้อ่อนโยน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านจริยธรรม ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลภายหลังได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ สูงกว่าก่อนทดลอง
2. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ศึกษาด้วยตนเอง

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง สถานที่ทดลอง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีชัยภูมิ สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
2. ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่ผ่านการเรียนในรายวิชาพัฒนาการพยาบาลและวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาลเรียบร้อยแล้ว

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ คือ การปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ โดย 2 วิธีการ คือ การทำให้ค่านิยมกระจ่าง และการสอนโดยใช้วรรณกรรม

ตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ใน 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น

คำจำกัดความ

การปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนใช้ในการเสริมสร้างความรู้สึก ความคิด ความเชื่อของสิ่งที่ควรปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ ตามแนวทางที่เหมาะสมและควรประพฤติในสถานภาพของการเป็นนักศึกษาพยาบาลที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสังคม โดยการเสนอแนะ แยกแยะ เชื่อมโยง จัดสถานการณ์ บรรยายภาค ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก แสดงความรู้สึก เปลี่ยนแปลงความรู้สึกของตนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจค่านิยมตนเอง ค่านิยมและความรู้สึกของผู้อื่น โดยจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ใน 2 วิธีการ คือ

1. การทำให้ค่านิยมกระจ่าง หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกับค่านิยมและเกิดการพัฒนาค่านิยมของตน ตามขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นทำความเข้าใจในสถานการณ์ ขั้นอภิปราย ขั้นสรุปและแนวทางการนำไปใช้ โดยผู้สอนเสนอสถานการณ์ ประเด็นปัญหา หรือจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมวิชาชีพ 4 ด้าน คือ การตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต การศรัทธาต่อการดำรงอยู่ของชีวิต การเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีสุนทรียภาพ และพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่ควรปฏิบัติในสถานภาพของการเป็นนักศึกษาพยาบาลที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสังคม แล้วให้เวลาผู้เรียนในการทำความเข้าใจประเด็นหรือสถานการณ์ หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงความรู้สึก หรือค่านิยมของตนที่มีต่อสิ่งที่กำลังศึกษา โดยแสดงความพอใจ อารมณ์ การตัดสินใจ กระทำหรือไม่กระทำและให้เหตุผลในการตัดสินใจนั้น ๆ ได้ ในระหว่างการอภิปรายผู้สอนจะใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบและพิจารณาว่าความคิดและค่านิยมที่แสดงออกนั้นเป็นสิ่งที่มาจากการพิจารณาของตน

2. การสอนโดยใช้วรรณกรรม หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจค่านิยมของตนเองและผู้อื่น ตามขั้นตอน คือ ขั้นศึกษาวรรณกรรม ขั้นอภิปราย ขั้นสรุปและแนวทางการนำไปใช้ โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านเรื่องราว โคลงกลอน พังเพลง ชมภาพยนตร์ ที่ผู้สอนจัดเตรียมให้ โดยเรื่องราวเหล่านั้นมีเนื้อหาสอดคล้องเกี่ยวข้องกับค่านิยมวิชาชีพ 4 ด้าน

คือ การตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต การศรัทธาต่อการดำรงอยู่ของชีวิต การเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีสุนทรียภาพ และพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่ควรปฏิบัติในสถานภาพของการเป็นนักศึกษาพยาบาลที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสังคม จากนั้นผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเรื่องที่ได้อ่าน ต่อกลุ่มเพื่อน ซึ่งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้พฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สะท้อนถึงการรู้จักและเข้าใจตนเอง รวมทั้งสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น

ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม หมายถึง การแสดงความมุ่งมั่น ตัดสินใจที่จะแสดงออกถึงการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมในฐานะนักศึกษาพยาบาลที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสังคม สอดคล้องกับกฎระเบียบของวิทยาลัย ค่านิยมวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล เป็นการปฏิบัติหรือแสดงออกในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยในงานวิจัยนี้วัดโดยใช้ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม เป็นตัวทำนายพฤติกรรมจริยธรรม

การศึกษาด້วยตนเอง หมายถึง การที่ผู้สอนจัดเตรียมเอกสาร และสื่อการสอนที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ ตามค่านิยมวิชาชีพ 4 ด้าน คือ การตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต การศรัทธาต่อการดำรงอยู่ของชีวิต การเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีสุนทรียภาพ และพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติในสถานภาพของการเป็นนักศึกษาพยาบาลที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสังคม โดยผู้สอนแจกเอกสารและอธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง และให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียน ในเวลาที่กำหนด โดยผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ ตามความสมัครใจ แล้วทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ผู้สอนกำหนดให้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาล
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทางกาพยาบาล เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาล
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลและพฤติกรรมจริยธรรมในวิชาชีพพยาบาล